

Bei, de ere inde paa, en Bei, der staar i den grellteste Modfatning til deres tidligere Udtalelser og Opfattelse af Grundlovens Betydning, vil, for saa vidt ellers Noget er i Stand dertil, let kunne bevirke et Omflag i Folkestemningen. Jeg beklager, om det skulde ske, men jeg har saa meget mere fundet mig besejret til at lægge de Herrer paa Sinde, at de dog engang skulle lægge alvorlig Mærke til Tidernes Tegn; thi vilde De først have haandgribelige Kjendsgjerninger, kunde det være looslig sent. Endnu tror jeg, at det er tidsnok, men jeg vil gjentagende bede Dem erindre, at man tilsidst kan spænde Buen saa stærkt, at den springer.

Kruse: Det gaar mig som det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds (Kjær), at jeg langt fra havde tænkt paa at deltage i denne Diskussion. Der falder imidlertid en Ytring fra det ærede Medlem for Odense Amts 2den Valgkreds (N. Andersen), som jeg ikke kan lade gaa upaa-talt hen. Jeg skal imidlertid ikke indlade mig i en Diskussion med det ærede Medlem derom, men indskrænke mig til en begrundet Protest. Naar det ærede Medlem før udtalte, at vi her i denne Sal som valgte af Folkets Flertal, som sidde her saa talrig, repræsenterende den menige Almue i Landet, sidde her i Kraft af den kongelige Villie, skal jeg derom sige til det ærede Medlem, at denne Udtalelse netop karakteriserer hans Royalitet, den karakteriserer hans gammeltdags Opfattelse af Kongemagten som det faderlige Element, der udbreder sine Binger og Stygger til Velbehag over Landet og ogsaa over denne Forsamling. Jeg tror, at det ærede Medlem læser sin Historie bagvendt; thi naar man vil læse Historien, maa man læse den, sende fra et høiere Standpunkt end fra dette lave, som i Forhold til Menneskeslægtenes Udvikling en stakkels Throne er. Nei, der er andre Principer, der gjøre sig gjældende i Verdens Styrelse end Throner, det er disse Principer, der ere de ledende i Historiens Udvikling, og det er i Kraft af dem, at de enkelte Momenter komme frem baade i Verden i Almindelighed og i det enkelte Folk. Det er med andre Ord ikke den kongelige Villie, der har sat os i denne Sal, men det er Historiens Aand, der har sat os. Det er det høiere Princip, som ogsaa har været bestemmende i tidligere Tider overfor hvad der da er sket, og jeg tror, at det ærede Medlem skulde have ondt ved at bevise sin Paastand om, at paa Tider, da Kongemagten særlig har været stærk, har ogsaa vort Folk særlig været lykkelig. Han vil vistnok komme ganske uhyre tilkort overfor denne Paastand; men dette kan efter min Mening paaftaas med Sikkerhed, og det tror jeg kan paavises i Historien, at alle de Konger i Danmark, som have elsket det menige Folks Ret og talt den og gjort derefter i deres Kongegjæring, have været de lykkeligste her i Landet, have

havt den lykkeligste Regjering og den lykkeligste Stilling. Dette, tror jeg, man kan paavise. Jeg skal endnu kun sige dette, at, naar jeg mener, at Stillingen er den, at Historiens Udvikling er en Kjæde, der hænger sammen indbyrdes med sig selv, vil jeg tillade mig at gjøre det ærede Medlem opmærksomt paa, at Udviklingen kan komme til at gaa i en anden Retning, end han tænker; thi Udviklingen kan komme til at gaa i den Retning, at efterhaanden vænner et Folk sig til at betragte de Institutioner, det har, som ikke nyttige, ikke helbige, ikke gavnlige for dets Udvikling i Fremtiden. Den samme Overbevisning i et Folk kan ogsaa udvikle sig overfor Kongemagten, saa at det, som det ærede Medlem frygter saa meget, at Kongemagten skulde tabe i Anseelse i det menige Folk, ogsaa kan fremmes af denne Bei; naar man stiller sig paa det Standpunkt, at man stiller Kongemagten utilbørlig høit, kan man netop fremme det, man søger at ville hæmme. Dette skal jeg tillade mig at lægge det ærede Medlem og hans Meningsfæller paa Hjerte.

Ordføreren (Holstein): Jeg tilstaar, at jeg ikke er fuldt saa opbygget af den Smødekomen, der er vist særlig af det ærede Medlem fra Frederiksborg (Dinesen), som han selv er, og jeg ønsker i ethvert Tilfælde at se den mere effektiv, end den hidtil har vist sig. Jeg skal erkjende, at der er en Bestræbelse i denne Retning, men jeg kan ikke erkjende, at den endnu har vist sig paa en saadan Maade, at man kan sige, at det er en særdeles priselig. Ligeledes maa jeg tilstaa, at det undrer mig noget at høre, at man her erklærer, at man stemmer for den provisoiriske Finantslov, fordi man ellers ikke vilde have nogen anden Lov; men de Herrer maa huske paa, at de ikke have nogen anden Lov end den, som de selv erkjende er i Strid med Grundloven. Saa siger det ærede Medlem: Hvis den er ulovlig, behøves det ikke at stemmes over den. Nei. Det er en stor Misforstaaelse. Det, at Loven forelægges, skal der svares paa, og derpaa svares der gennem Afstemningen, saa at de Herrer, selv om de antage den for fuldstændig ugyldig, godt kunne stemme imod den. — Naar jeg nu har taget Ordet, er det ikke for at forlænge denne Debat, som har været længe nok, og vi ere komne ind paa Gjentagelser mere end nødvendigt, men fordi jeg vil tillade mig at gjøre en ganske kort Bemærkning i Anledning af nogle Udtalelser, der fremkom mod mig fra det ærede Medlem fra Kjørteminde (N. Andersen). Det ærede Medlem fra Søby (M. C. Christensen) skal jeg lade være i Fred; jeg vil gratulere ham til Omvendelsen, og jeg ser med Glæde, at han med hver Dag kommer Ministeriet et Stykke nærmere; nu er ogsaa det tilfældes, efter hvad jeg hører, at han ogsaa har faaet en Adresse. Derimod vil jeg sige til det ærede Medlem fra Kjørteminde, at jeg har været